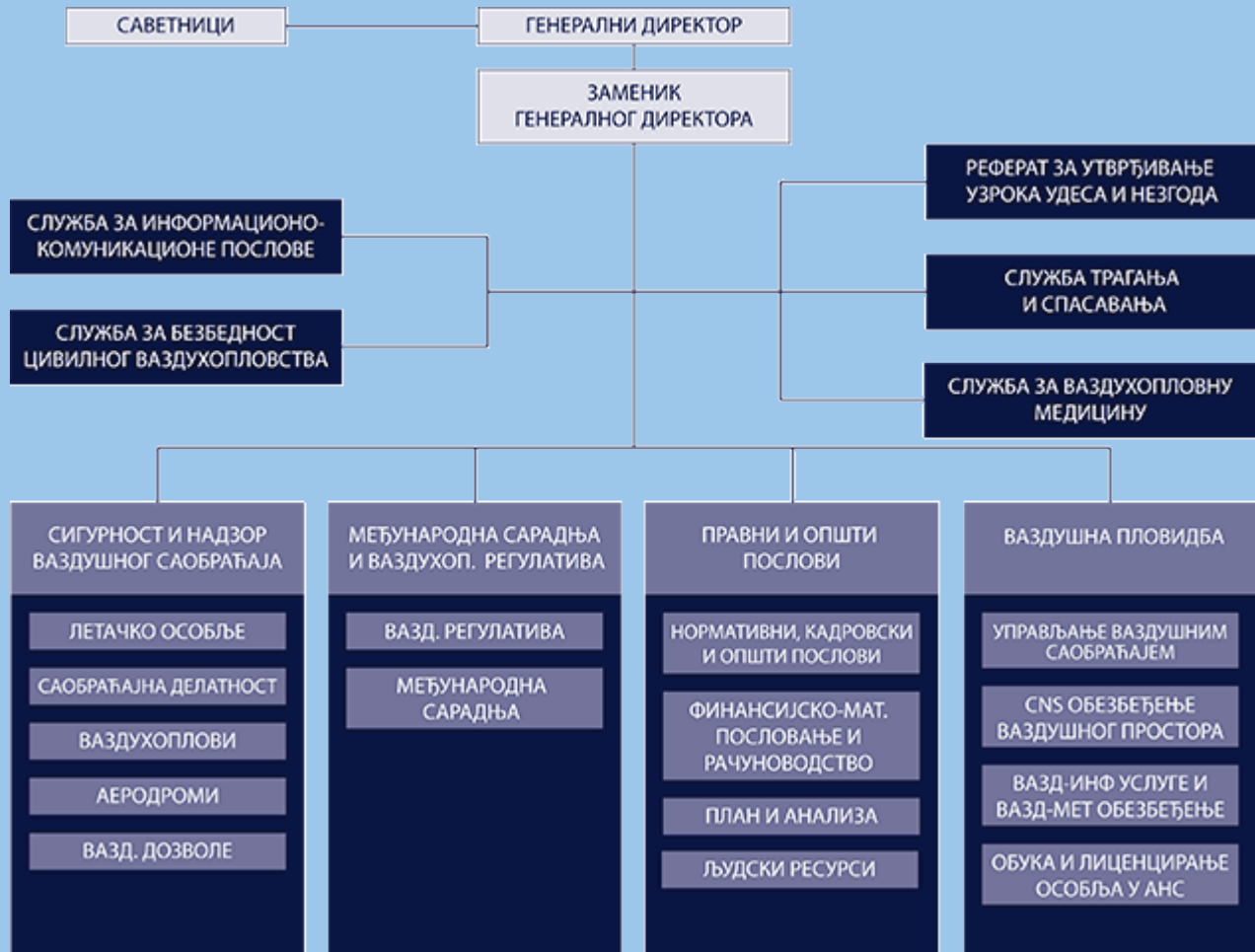

**ДИРЕКТОРАТ ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

**ИНФОРМАТОР О РАДУ
2009**

ОРГАНИЗАЦИОНА ШЕМА ДЦВ

Реч генералног директора

Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије

Задовољство ми је што могу да Вас упознам са резултатима рада Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије у 2009. години.

Година за нама била је изузетно успешна и подстицајна за време које долази.

Издвојићу најзначајније.

- Обезбеђивали смо услове за сигуран и безбедан авио - саобраћај у складу са законском регулативом уз примену међународних стандарда из ове области.

- Сигурност и безбедност ваздушног саобраћаја, на земљи и у ваздуху, био је и остао наш главни пословни приоритет.

С тим у вези, појачали смо инспекцијски надзор над свим учесницима у ваздушном саобраћају, инсистирајући на строгом придржавању усвојених европских стандарда који су гарант сигурности и безбедности.

- Убрзано смо усклађивали домаће прописе са европском ваздухопловном регулативом. Донели смо преко 50 правилника, одлука и наредби које су биле неопходне за ефикасније регулисање ваздушног саобраћаја у Србији.

- Активно смо учесовали у раду најзначајнијих скупова на којима су се утврђивали задаци који воде унапређењу ваздухопловних власти Европе и читавог света.

- Убрзан развој ваздушног саобраћаја и успостављање нових светских стандарда у тој области, захтевали су да се претходних година као и 2009. године брзо прилагођавамо променама и будемо ефикаснији. То је подразумевало континуирану едукацију и усавршавање запослених у ДЦВ, која је један од предуслова за успешан рад ваздухопловне власти сваке земље. Систематично и плански водили смо рачуна да нашим кадровима обезбедимо додатна знања и вештине које су један од приоритета савремене транспортне политике. Квалитетни кадрови, професионалци посвећени свом послу, гарант су успеха модерне ваздухопловне власти. А то је и наш мото.

- Ратификовањем ЕСАА Споразума (Мултилатерални споразум о заједничком ваздухопловном простору Европе) у Народној скупштини Републике Србије и његовом примени која је започела у другој половини 2009. године, отворили смо наше небо за долазак нових авио превозиоца и успостављање нових линија у авио саобраћају. Тиме смо омогућили још бољу повезаност Србије са светом.

- Као одговорна ваздухопловна власт која води рачуна о развоју ваздухопловног тржишта своје земље, Директорат је крајем прошле године позвао најквалитетније нискобуџетне авио превознике да дођу у Србију. Предочили смо им наш потенцијал, услове добијања дозвола а пре свега спремност да развијамо и овај вид јевтинијег авио саобраћаја који је у условима глобалне економске кризе у експанзији и за многе путнике данас најприхватљивији.

- Били смо ревносни у достављању информација од јавног значаја свим заинтересованим субјектима у земљи и ван ње. Остварили смо одличну сарадњу са медијима у Србији, који су били један од наших основних комуникационих канала у информисању корисника услуга ДЦВ и шире јавности о свим новинама у цивилном ваздухопловству.

Са задовољством могу да кажем, да су европска истраживања показала да је у општој економској кризи која је захватила и цивилно ваздухопловство, пораст обима авио саобраћаја у прошлој години у Европи, забележен једино у Републици Србији и Турској. Овај изузетно значајан податак за нашу транспортну политику, туризам и целокупну економију, намеће нам и обавезу да уз развој авио саобраћаја појачамо и мере безбедности и сигурности које и јесу наш приоритет у раду.

У овом извештају, издвојићу и неке од бројних изазова које ДЦВ планира у наредном периоду :

- Наставак европских интеграција - услов за то је испуњавање обавеза проистеклих из ЕСАА Споразума (Мултилатерални споразум о заједничком ваздухопловном подручју Европе) односно усклађивање домаћих прописа са европском ваздухопловном регулативом
- Стандардизација комплетног цивилног ваздухопловства Републике Србије
- Одржавање постигнутих стандарда и њихово константно унапређивање
- Активан приступ у изради новог Закона о ваздушном саобраћају Републике Србије
- Наш циљ је да и даље будемо сигурна, безбедна и ефикасна ваздухопловна власт у региону, читавој Европи и свету

Уверен сам да ће будући изазови бити прилика да се покаже наша посвећеност послу у константном обезбеђивању највиших европских стандарда у цивилном ваздухопловству У 2010. години, српско цивилно ваздухопловство пуни 100 година постојања. Овај значајан јубилеј је понос свих запослених у Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије али и податак који намеће још већу обавезу да истрајемо у послу, оправдамо све оно због чега нас колеге из Европе и читавог света уважавају. А то су - знање, тимски рад, ефикасност, спремност да отклањамо слабости и усвајамо највише стандарде које нас сврставају међу најбољим ваздухопловним властима у свету. То су уједно и основни параметри који су допринели да у 2009. години остваримо добре резултате.

Уверен сам да ће они и у наредној години бити део свих запослених у Директорату.

С поштовањем

Небојша Старчевић

Сигурност и надзор ваздушног саобраћаја

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је у оквиру сигурности и надзора ваздушног саобраћаја обављао послове који се односе на: израду прописа и доношење програма за обуку ваздухопловног особља, утврђивање оспособљености центара за обуку ваздухопловног особља, проверавање стручне оспособљености ваздухопловног особља, утврђивање оспособљености за обављање делатности у ваздушном саобраћају, рад стручних послова овлашћених специјализованих здравствених установа за ваздухопловну медицину, инспекцијски преглед аеродрома, терена и летишта ради издавања или продужења важења дозвола, спровођење инспекцијског надзора организација за јавни авио-транспорт, организација за контролу ваздушног саобраћаја, пружање услуга из ваздуха, послове пројектовања, производње и одржавања ваздухоплова, снабдевања горивом као и стање ваздухоплова.

У оквиру својих надлежности по питању надзорних послова Директорат је контролисао примену закона, подзаконских прописа и аката – инспекцијски надзор, проверу испуњености услова за обављање делатности и примену система квалитета. Инспекцијски надзор страних авио-превозиоца обављен је у складу са међународним уговором (Споразум између Републике Србије и EASA о трансферу SAFA података између JAA и EASA и пружању нових података агенцији EASA о SAFA инспекцијама извршеним у Републици Србији) и прихваћеним SAFA стандардима (Програм процене сигурности страних ваздухоплова – Safety Assessment of Foreign Aircraft Programme).

У 2009. години Директорат је сигурност и безбедност ваздушног саобраћаја одржавао на високом нивоу, примењујући европске стандарде у оквиру редовних и ванредних инспекцијских надзора.

Преглед инспекцијских надзора :

- авио-превозиоци у јавном авио-транспорту (56)
- авио-превозиоци који пружају услуге из ваздуха (4)
- центри за летачку обуку, летачке документације, организације летачких активности, теоријског и практичног дела летачке обуке (ATPL (A), PPL (A), теоријска обука за ФИ (A), летачка обука студената-пилота, кабинског особља, транспортне авијације, организације спортских манифестација и аеромитинга... (44)
- одит/ре-одит центри за обуку летачког особља (37)

- службе контроле летења (17)

Инспекцијски надзор аеродрома:

- „Никола Тесла „(15), „Вршац“ (1), „Лисичији Јарак „(2), „Константин Велики“ (2)
- **посебни аеродроми** ради издавања/продужења дозволе за коришћење (3)
- **летишта и терени за спортско и аматерско летење** ради продужења дозволе за коришћење (15)
- **привредна летишта** ради издавања одобрења за коришћење (19)
- Спасилачко- ватрогасне службе на аеродромима: а/д Константин Велики (3), ЈАТ Airways – Пилотска академија у Вршцу (3), а/д Никола Тесла (3)
- Агенција за контролу летења (АКЛ) на аеродромима: Никола Тесла (9) Вршац (2), ТКЛ Београд, ВОР/ДМЕ и НДБ Сремска Митровица, ОКЛ Београд (1),

- опасне материје у складиштима на аеродромима (4)
- опасне материје код превозиоца (9)
- опасне материје код шпедитера (7)
- школски центром за обуку особља Спасилачко ватрогасне службе (1)
- школским центри за обуку транспорта опасних материја (Авиогенекс) (4)

-SAFA инспекција (36)

-инспекције статуса пловидбености ваздухоплова свих категорија, организација за одржавање ваздухоплова, организација за обезбеђивање континуиране пловидбености, организација за производњу ваздухоплова, центара за обуку ваздухопловно-техничког особља, снабдевање ваздухоплова горивом, мазивом, средствима за одлеђивање и заштиту од залеђивања,...

(90)

Инспекцијски надзор у иностранству:

- база авио-превозиоца (1)
- провера процедура које се односе на контролу приступа лица на уласку у безбедносно рестриктивну зону, процедура за преглед путника и њиховог ручног пртљага, процедура које се односе на мере безбедности кетеринга, рада службе контрадиверзионе контроле, процедура рада аеродромских служби (упаривање путника и пртљага, преглед пртљага за багажник, пријем и преглед робе), инспекцијски надзор категорије 3 – рад аеродромских служби у условима смањене видљивости (13)

- Надзор и праћење рада овлашћених лекара (АМЕs) и овлашћених ваздохпловно-медицинских центара (АМСs) путем електронске трансмисије лекарских извештаја и

уверења ваздухопловног особља – извршено укупно **1676** прегледа ваздухопловног особља (класа 1- **854**, класа 2 - **822**,)

Допунско разматарње и оцена здравствене способности ваздухопловног особља који су одложени или оглашени неспособним од стране АМЕС- укупно **(53)**

У новембру 2009. године Међународна организација за цивилно ваздухопловство (ИКАО) послала је тим експерата ради провере цивилног ваздухопловног система Републике Србије. Процена ИКАО тима је веома добра. Према њиховом прелиминарном извештају, између осталог, посебно су похваљени организација и структура Директората цивилног ваздухопловства, квалификација особља у Директорату која је укључена у надзор ваздушног саобраћаја, послови лицензирања и сертификације као и поступак инспекцијског надзора. Експертски тим Међународне организације цивилног ваздухопловства је у прелиминарном извештају навео да Директорат цивилног ваздухопловства примењује око 68 % међународних ваздухопловних стандарда, што је према њиховом мишљењу један од бољих резултата у свету. Најбитније је да су стандарди које примењујемо у области сигурности и безбедности испуњени.

Управни и стручни послови

Током протекле године инспекцијски тимови ДЦВ обавили су провере и прегледе на основу којих су издате дозволе, одобрења, сагласности и уверења:

Уверења

- уверења која се односе на: буку, симулатор, АКЛ калибражу, максималну тежину на полетању (MTOW), смањен минимум вертикалног раздвајања (RVSM), систем алармирања од опасног приближавања ваздухоплова и избегавања судара (TCAS), и др. **(23)**
- уверења о пловидбености:
обрађени предмети који се односе на утврђивање пловидбености ваздухоплова (основни, ванредни и редовни преглед; издавање уверења о пловидбености и регистрацији; допунска документација ваздухоплова по захтеву инспектора, намена ваздухоплова и др.) **(235)**

Решења и потврде које се односе на ваздухопловно овлашћено особље:

- издавање, продужење важења и упис овлашћења за летачко особље (1551)
- издавање, продужење важења и упис овлашћења ваздухопловних механичара и диспечера (376)
- издавање/продужење важности и упис овлашћења за контролоре летења (277)
- полагање испита за летачко особље (519)
- полагање испита контролора летења (43)
- полагање испита за пакере падобрана (17)
- ауторизација за пилота ученика (83)
- ауторизација испитивача за авион (3)
- негативна решења за ваздухопловне механичаре (41)

Потврде

- о подацима из Регистра о удесима, поседовању дозвола, положеним испитима, (201)

Одобрења

- издавање одобрења која се односе на: Програм техничког одржавања (ПТО), Програм школовања ваздухопловног особља, ЕО (Engine Order), радове ван ПТО, продужење временских ресурса, Приручник организације за обуку за одржавање ваздухоплова (МТОЕ), Приручник организације за одржавање ваздухоплова (МОЕ), Организације за обезбеђење континуалне пловидбености (САМО), Листе минималне исправности (MEL), Уверења о типу и додатак уверења о типу (ТС+STC), конфигурацију путничке кабине, пробни лет, технички лет, модификације ваздухоплова, код за транспондер, примену JAR прописа, ... (149)

Сагласности на локацију

- обрађени предмети у циљу издавања сагласности на локацију објекта са становишта сигурности ваздушног саобраћаја (648)

Захтеви за обављање авио-транспорта

- превоз наоружања и опасних материја (265)
- изузећа од забране превоза опасних материја (2)
- такси саобраћај (332)
- чартер саобраћај (65)
- спортско и аматерско летење (119)
- ред летења за лето 2009 са допунама (code share аранжмани) (25)
- одбијање дозволе за Лето 2009 (7)
- ред летења за зиму 2008/2009 (8)
- пријем и обрада захтева за сезону Зима 2009/2010 (25)
- пријем пријава о догађају од значаја за безбедност ваздушног саобраћаја (46)

Обравање закупа ваздухоплова између авио-превозиоца, решења о поништавању дозвола ваздухопловних диспечера, одузимање дозвола контролорима летења, измена/допуна компанијских оперативних приручника, обравање промене пост-холдера авио-превозиоца, издавање /одузимање/измена и допуна Уверења о оспособљености за обављање јавног авио-транспорта, одобрење за употребу симулатора (59)

Трагање и спасавање

Рад Службе трагања и спасавања у 2009. години био је усмерен на:

- формирање Спасилачког координационог центра као и учешће у проналажењу ваздухоплова,
- изради Приручника о раду Спасилачког координационог центра,
- програма обуке за обављање послова трагања и спасавања и
- програма за контролу квалитета предузетих мера и поступака.

Безбедност цивилног ваздухопловства

Послови безбедности цивилног ваздухопловства у 2009. години углавном су се односили на:

- усклађивање националног Програма за безбедност цивилног ваздухопловства Републике Србије са међународним стандардима и препорукама
- Вршила прегледе Програма за безбедност у циљу провере усклађености са новим стандардима ЕСАС Doc 30, ICAO Анекса 17 и Програма за безбедност цивилног ваздухопловства Републике Србије и то: аеродрома „Константин Велики“ и „Никола Тесла“; авиопревозилаца: Air Pink-a, „Prince Aviation“, „Pelikan Airways“ и Авиогенекса; овлашћене робне агенције ИНТЕРОУП-а и DHL International Београд д.о.о.
- Провера усаглашености плана мера и поступака за ванредне ситуације аеродрома „Никола Тесла“ са међународним стандардима
- Провера усклађености оперативних приручника Авиогенекса и Агенције за контролу летења- Калибрација у лету са домаћим прописима
- Комисијско утврђивање испуњавања услова за издавање Уверења школском центру ЈАТ Airways-а.
- учешће на седници Комитета за безбедност цивилног ваздухопловства Републике Србије.

Међународни послови и европске интеграције

Активности Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије на плану међународне сарадње и интеграција усмерене су према:

- Сарадњи са Европском Унијом у области ваздушног саобраћаја (Европске интеграције);
- Сарадњи са међународним ваздухопловним организацијама и другим облицима мултилатералне сарадње;
- Билатералној сарадњи;
- Одобравању летова

• **Сарадња са Европском Унијом у области ваздушног саобраћаја (Европске интеграције)**

ЕСАА споразум

Правни основ за интеграцију Републике Србије у Европску Унију у области ваздушног саобраћаја представља „Мултилатерални споразум о успостављању заједничког европског ваздухопловног подручја“ (ЕСАА споразум)

Народна скупштина је на седници одржаној 13. маја 2009. године усвојила Закон о потврђивању ЕСАА споразума, који је објављен у „Службеном гласнику РС“, број 38/09.

Споразум предвиђа потпуно усаглашавање домаћих прописа са прописима Европске заједнице у областима ваздухопловне сигурности, безбедности, управљања ваздушним саобраћајем, руковођења аеродромима, заштиту права путника и других корисника услуга у ваздушном саобраћају, либерализације ваздухопловног тржишта, забрану државне помоћи и заштите животне средине.

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је координатор сарадње са Европском комисијом у циљу правилне примене ЕСАА споразума

Иницијални корак према европским интеграцијама у области ваздушног саобраћаја представљало је закључивање Споразума између Србије и Црне Горе и Европске заједнице о одређеним аспектима ваздушног саобраћаја (Хоризонтални споразум), који је потписан 2005. године.

- **Учешће у европском заједничком систему обрачуна и наплате рутних накнада (прелета) CRCO**

Република Србија је, од 01. јула 2007. године, интегрисана у европски заједнички систем обрачуна и наплате рутних накнада (прелета). На овај начин, Република Србија је као једна од 38 чланица EUROCONTROL система наплате рутних накнада, усвојила основне принципе усаглашеног регионалног система наплате (Одлука о примени услова примене Система рутних накнада и услова плаћања) применивши јединствену цену наплате по прелету територије Републике Србије (Одлука о висини јединице рутне накнаде Републике Србије). Оваквим системом наплате стварају се услови за унапређење система ваздушне пловидбе на целокупном подручју Европе на најбезбеднији и најекономичнији начин.

- **Сарадња са међународним ваздухопловним организацијама, мултилатерални споразуми и други облици мултилатералне сарадње**

Значајан део међународних активности Директората цивилног ваздухопловства је заснован на чланству у међународним ваздухопловним организацијама, из разлога што је највећи део целокупног система цивилног ваздухопловства у Републици Србији уређен у складу са међународним правним инструментима (конвенцијама, резолуцијама, стандардима и препорукама) следећих организација:

1. Међународне организације цивилног ваздухопловства (ICAO);
2. Европске конференције цивилног ваздухопловства (ECAC);
3. Европске агенције за безбедност ваздушне пловидбе (EUROCONTROL);
4. Заједничких ваздухопловних власти (JAA)-Организација је престала са радом 30. јуна 2009. године;
5. Европске агенције за ваздухопловну сигурност (EASA).

Република Србија је страна уговорница преко 35 мултилатералних споразума у области цивилног ваздухопловства, од којих су најпознатији Конвенција о међународном цивилном ваздухопловству (Чикашка конвенција из 1944. године) и са њом повезане конвенције које чине Чикашки систем регулисања ваздухопловне безбедности - Варшавска конвенција из 1929. године и Монреалска конвенција из 1999. године, и са њима повезане конвенције, које чине Варшавски систем регулисања облигационих односа у међународном цивилном ваздухопловству

Билатерална сарадња у 2009. години огледала се између осталог и у учешћу на 132. и 133. састанку генералних директора цивилних ваздухопловних власти држава чланица Европске конференције цивилног ваздухопловства (ECAC-a), 31. пленарној седници ECAC-a, интеграционом састанку DGINT, састанцима у Међународној организацији за цивилно ваздухопловство (ICAO), Међународној конференцији о ваздухопловном праву, специјалном састанку генералних директора ECAC-a, Међународној конференцији о преговарању у цивилном ваздухопловству, састанку подгрупе Јадранско-јонске

иницијативе, регионалном састанку Југоисточне Европе подгрупе Eurocontrol-а за развој рутне мреже и многим другим веома значајним скуповима.

- **Билатерална сарадња**

Директорат цивилног ваздухопловства је у 2009. години остварио сарадњу у области цивилног ваздухопловства са надлежним органима за цивилно ваздухопловство других држава, као и са авио-превозницима и другим ваздухопловним субјектима. Закључивање билатералних међудржавних споразума о ваздушном саобраћају представља најважнији облик билатералне сарадње у области цивилног ваздухопловства, обзиром да се тим споразумима установљава правни оквир за обављање ваздушног саобраћаја између две државе.

Република Србија је страна уговорница око 115 међудржавних билатералних уговора (споразума, меморандума, аранжмана) у области ваздушног саобраћаја. У протеклој години покренуте су иницијативе за вођење преговора и закључење споразума о ваздушном саобраћају са: Народном Републиком Кином, Аустралијом и Црном Гором. Урађени су нацрти споразума са поменутих земљама и упућени у процедуру сходно пословнику Владе Републике Србије.

Парафирани су текстови Споразума о ваздушном саобраћају са Руском Федерацијом и Уједињеним Арапским Емиратима.

Покренута је процедура за закључење Споразума о ваздушном саобраћају са Кувајтом и Меморандума о сагласности са Луксембургом.

- **Одобравање летова**

Директорат цивилног ваздухопловства, у оквиру послова примене међународних мултилатералних и билатералних споразума којима се уређује област ваздушног саобраћаја, као и примене Закона о ваздушном саобраћају и других законских прописа који се односе на ваздушни саобраћај, издаје одобрења за обављање ваздушног саобраћаја. Директорат цивилног ваздухопловства је од јесени 2009. године почео привремено да примењује ЕСАА споразум.

(МУЛТИЛАТЕРАЛНИ СПОРАЗУМ ИЗМЕЂУ ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И ЊЕНИХ ДРЖАВА ЧЛАНИЦА, РЕПУБЛИКЕ АЛБАНИЈЕ, БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, РЕПУБЛИКЕ БУГАРСКЕ, РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ, БИВШЕ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ РЕПУБЛИКЕ МАКЕДОНИЈЕ, РЕПУБЛИКЕ ИСЛАНД, РЕПУБЛИКЕ ЦРНЕ ГОРЕ, КРАЉЕВИНЕ НОРВЕШКЕ, РУМУНИЈЕ, РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И МИСИЈЕ ПРИВРЕМЕНЕ УПРАВЕ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА НА КОСОВУ О УСПОСТАВЉАЊУ ЗАЈЕДНИЧКОГ ЕВРОПСКОГ ВАЗДУХОПЛОВНОГ ПОДРУЧЈА)

На тај начин Србија је отворила врата за улазак многих страних авио компанија које долазе из европских земаља потписница ЕСАА споразума.

Народна скупштина Републике Србије је 13. маја 2009. године усвојила Законе о потврђивању:

- Мултилатералног споразума између Европске заједнице и њених држава чланица, Републике Албаније, Босне и Херцеговине, Републике Бугарске, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Исланд, Републике Црне Горе, Краљевине Норвешке, Румуније, Републике Србије и Мисије привремене управе

Уједињених нација на Косову (у складу са Резолуцијом Савета безбедности УН 1244 од 10. јуна 1999.) о успостављању Заједничког европског ваздухопловног подручја (ЕСАА Споразум);

- Конвенције о обједињавању извесних правила за међународни превоз ваздушним путем ;
- Споразума између Србије и Црне Горе и Европске заједнице о одређеним аспектима ваздушног саобраћаја.

Регулаторни послови

Директорат је у 2009. години Директорат је донео значајан број прописа из области цивилног ваздухопловства, од којих су многи усмерени ка хармонизацији домаћег законодавства са правним тековинама Европске уније:

1. Одлука о висини јединице рутне накнаде Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 16/09 и 30/09-исправка);
2. Одлука о висини каматне стопе на закаснелу уплату рутне накнаде („Службени гласник РС”, број 16/09);
3. Одлука о стављању ван снаге Одлуке о утврђивању смерница за реализацију права и обавеза које проистичу из чланства Републике Србије у Организацији међународног цивилног ваздухопловства (ИКАО) и Европској организацији за безбедност ваздушне пловидбе (ЕВРОКОНТРОЛ) („Службени гласник РС”, број 16/09);
4. Правилник о изменама Правилника о организацији радног времена чланова посаде цивилног ваздухоплова („Службени гласник РС”, број 16/09);
5. Правилник о измени Правилника о обезбеђивању континуиране пловидбености ваздухоплова и ваздухопловних производа („Службени гласник РС”, број 16/09);
6. Правилник о условима за израду и поступку за израду Главне листе минималне исправности опреме ваздухоплова и Листе минималне исправности опреме ваздухоплова и о поступку њиховог одобравања („Службени гласник РС”, бр. 16/09 и 20/09-исправка);
7. Правилник о сертификацији и безбедносном надзору над пружаоцима услуга у ваздушној пловидби („Службени гласник РС”, бр. 16/09 и 20/09-исправка);
8. Правилник о пријављивању догађаја који су значајни за безбедност цивилног ваздухопловства и испитивању угрожавања безбедности („Службени гласник РС”, бр. 16/09 и 20/09-исправка);
9. Правилник о успостављању и коришћењу система управљања безбедношћу пружалаца услуга у ваздушној пловидби („Службени гласник РС”, бр. 16/09 и 20/09-исправка);

10. Правилник о процени и умањењу ризика у пружању услуга у ваздушној пловидби („Службени гласник РС”, број 16/09 и 20/09-исправка);
11. Правилник о здравственим условима за контролоре летења („Службени гласник РС”, бр. 16/09 и 20/09-исправка);
12. Правилник о дозволама контролора летења и центрима за обуку („Службени гласник РС”, бр. 16/09 и 20/09-исправка);
13. Наредба о времену у коме аеродроми морају бити отворени за јавни авио-транспорт („Службени гласник РС”, број 20/09);
14. Правилник о дозволи инжењера летача и центрима за обуку („Службени гласник РС”, број 39/09);
15. Правилник о изменама и допунама Правилника о обезбеђивању континуиране пловидбености ваздухоплова и ваздухопловних производа („Службени гласник РС”, број 39/09);
16. Правилник о изменама и допунама Правилника о ваздухопловно-техничком особљу одржавања ваздухоплова (JAR 66) („Службени гласник РС”, број 39/09);
17. Правилник о изменама и допунама Правилника о условима и поступку издавања уверења о оспособљености за обављање јавног авио-транспорта („Службени гласник РС”, број 39/09);
18. Правилник о издавању дозволе за коришћење аеродрома („Службени гласник РС”, број 71/09);
19. Правилник о истраживању удеса и озбиљних незгода цивилних ваздухоплова („Службени гласник РС”, број 71/09);
20. Правилник о начину поступања са државним писмом Међународне организације цивилног ваздухопловства и процедуре обавештавања о одступањима домаћих прописа од међународних стандарда и праксе („Службени гласник РС”, број 71/09);
21. Правилник о дозволама пилота параглајдера и центрима за обуку („Службени гласник РС”, број 71/09);
22. Правилник о измени Правилника о условима које мора да испуни организација за обуку ваздухопловно-техничког особља одржавања ваздухоплова (JAR -147) („Службени гласник РС”, број 71/09);
23. Правилник о измени Правилника о условима које мора да испуни организација за одржавање ваздухоплова и ваздухопловних производа (JAR 145) („Службени гласник РС”, број 71/09);
24. Правилник о изменама Правилника о обезбеђивању континуиране пловидбености ваздухоплова и ваздухопловних производа („Службени гласник РС”, број 71/09);
25. Правилник о измени Правилника о условима за производњу ваздухоплова, мотора, елисе и ваздухопловног производа или њихових делова (JAR 21) („Службени гласник РС”, број 71/09);
26. Наредба о времену у коме аеродроми морају бити отворени за јавни авио-транспорт („Службени гласник РС”, број 85/09);
27. Наредба о измени Наредбе о времену у коме аеродроми морају бити отворени за јавни авио-транспорт („Службени гласник РС”, број 97/09);
28. Наредба о измени Наредбе о времену у коме аеродроми морају бити отворени за јавни авио-транспорт („Службени гласник РС”, број 113/09);

29. Правилник о примењивању техничких услова за пловидбеност ваздухоплова, мотора, елисе, делова и уређаја или њихових делова („Службени гласник РС“, број 93/09);
30. Правилник о ватрогасно-спасилачкој служби и обезбеђењу на аеродромима („Службени гласник РС“, број 93/09);
31. Правилник о изменама и допунама Правилника о дозволама контролора летења и центрима за обуку („Службени гласник РС“, број 93/09);
32. Правилник о изменама Правилника о организацији радног времена чланова посаде цивилног ваздухоплова („Службени гласник РС“, број 93/09);

Савет Директората је на седници одржаној 23. децембра 2009. године усвојио и следеће прописе:

1. Правилник о престанку важења Правилника о стручној спреми, стручној обуци, испитима, дозволама и овлашћењима ваздухопловно-саобраћајног особља („Службени гласник РС“, број 1/10);
2. Правилник о престанку важења Правилника о стручној спреми, испитима и дозволама за рад чланова посаде ваздухоплова („Службени гласник РС“, број 1/10);
3. Правилник о престанку важења Правилника о стручној спреми, стручном испиту, дозволи за рад и пословима које може да врши особље службе везе („Службени гласник РС“, број 1/10);
4. Одлука о висини јединице рутне накнаде Републике Србије („Службени гласник РС“, број 1/10);
5. Одлука о висини каматне стопе на закаснелу уплату рутне накнаде („Службени гласник РС“, број 1/10);
6. Правилник о безбедносном прегледу страних ваздухоплова на платформи аеродрома („Службени гласник РС“, број 1/10);
7. Правилник о изменама Правилника о истраживању удеса и озбиљних незгода цивилних ваздухоплова („Службени гласник РС“, број 1/10);
8. Правилник о измени Правилника о начину обрачуна и висини накнада за услуге које пружа Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије („Службени гласник РС“, број 1/10);
9. Правилник о одговорности авио-превозилаца у ваздушном превозу према путницима и њиховом пртљагу („Службени гласник РС“, број 1/10);

10. Правилник о одређивању цена у ваздушном превозу унутар Заједнице („Службени гласник РС“, број 1/10);
11. Правилник о основним правилима у области цивилног ваздухопловства и оснивању Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја („Службени гласник РС“, број 1/10);
12. Правилник о праву путника код ускраћивања укрцавања, отказивања летова и великог кашњења летова („Службени гласник РС“, број 1/10);

Директорат цивилног ваздухопловства активно учествује и у спровођењу Националног програма за интеграцију Републике Србије у Европску унију (НПИ), као и у Свеобухватној реформи прописа (СРП).

Национални програм за интеграцију Републике Србије у Европску унију (НПИ) је основа за стицање статуса кандидата, као и за преговоре о чланству у Европској унији.

Директорат је члан Подгрупе за саобраћај Координационог тела за процес приступања Европској унији (које је 2007. године основала Влада Републике Србије) и задужен је за праћење дела *acquis communautaire* који се односи на ваздушни саобраћај и његову имплементацију у национално законодавство.

Свеобухватна реформа прописа (СРП) има за циљ стављање ван снаге и измену неефикасних прописа у циљу унапређења привредног амбијента, смањења правне несигурности и повећања конкурентности домаће привреде на светском и европском тржишту.

Удеси и незгоде у цивилном ваздухопловству 2009.

Сваки удес или озбиљна незгода у цивилном ваздухопловству морају бити свестрано испитани и анализирани.

Испитивање узрока удеса и озбиљних незгода у цивилном ваздухопловству спроводи Комисија коју формира генерални директор Директората .

Комисија је самостална у раду и има обавезу да испита све чињенице и околности под којима су се удес или озбиљна незгода догодили и да предложи мере за њихово спречавање .

Преглед удеса и незгода у 2009. години

БРОЈ	ЛЕТЕЛИЦА	ВРСТА	РЕГ. ОЗНАКА	ДАТУМ	МЕСТО
01-09	Једрилица CIRRUS-75VTC	удес	YU-4313	01.05.09.	Атар села Мужња, Зрењанин
02-09	Жирокоптер RAF-2000-GTX SE	удес	YU-ZBG	09.05.09.	Летилиште "13. Мај" Земун Поље
03-09	Авион ZLIN 526F	незгода	YU-CDL	23.05.09.	Аеродром "Ечка", Зрењанин
04-09	Авион AIRBUS A-319	незгода	F-GRXC	11.06.09.	Аеродром „Никола Тесла“, Београд
05-09	Авион PIPER PA-28-161	незгода	YU-DDB	13.06.09.	Аеродром Лисичији Јарак
06-09	Једрилица "Blanik L-13A"	незгода	YU-5367	18.07.09.	Аеродром Биково, Суботица
07-09	Авион PIPER PA-28-161	незгода	YU-DCV	26.09.09.	Аеродром Трстеник
08-09	Параглајдер AIREA - REVOLUTION	удес	/	12.12.09.	Гучево, Бања Ковиљача

Стручни тим Директората урадио је Приручник за истраживање удеса са неопходим процедурама за ову област, као и Приручник за испитивање очевидаца у процесу истраживања удеса и озбиљних незгода ваздухоплова.

Прекршајни поступак

Комисија за прекршаје у ваздушном саобраћају води прекршајни поступак у првом степену по прекршајима предвиђеним Законом о ваздушном саобраћају.

У 2009. години инспектори Директората цивилног ваздухопловства поднели су 19 захтева за покретање прекршајног поступка, при чему је донето 17 закључака о покретању прекршајног поступка и вођен је поступак у првом степену. Донето је 16 решења којим се осумњичени оглашавају кривим са изреченом казном или опоменом. Донето је 1 решење о обустави поступка.

Није вођен ни један другостепени поступак по жалби.

Финансирање

Директорат цивилног ваздухопловства средства за рад остварује од накнада за пружене услуге по тарифама које се усклађују са међународним ваздухопловним конвенцијама, стандардима и препорукама. То су : накнаде за издавање дозвола за рад ваздухопловним организацијама, накнаде за издавања дозвола, уверења и потврда, накнаде за спровођење испита, за издавање дозволе за рад и овлашћења ваздухопловног и стручног особља као и из дела накнаде за услуге.

Директорат не користи средства из буџета Републике Србије. После успешно завршених техничких преговора између представника цивилне ваздухопловне власти Републике Србије, Европске организације за безбедност ваздушне пловидбе - EUROCONTROL и Међународног удружења авио-превозиоца – IATA, у Бриселу-Белгији 14. јуна 2007. године, Република Србија је интегрисана у европски заједнички систем обрачуна и наплате рутних накнада (прелета). Ефективно од 1. јула 2007. године. На тај начин Република Србија је као једна од 38 чланица EUROCONTROL система наплате рутних накнада, усвојила основне принципе усаглашеног регионалног En-route (рутног) система наплате (Одлука о примени услова примене Система рутних накнада и услова плаћања „Сл.Гласник РС“, бр.75/07) применивши јединствену цену наплате по прелету (Одлука о висини јединице рутне накнаде Републике Србије „Сл.Гласник РС“, бр.75/07).

По први пут у досадашњој пракси одлучено је да две независне државе – Република Србија и Република Црна Гора имају заједничку цену за наплату рутних накнада (Одлука Проширене комисије EUROCONTROL број 97 од 25.06.2007. године).

У складу са Принципима CRCO EUROCONTROL све три институције чији трошкови услуга обезбеђења ваздушног саобраћаја представљају укупне рутне трошкове Републике Србије и Републике Црне Горе (Директорат, Управа цивилног ваздухопловства Републике Црне Горе и Агенција за контролу летења Србије и Црне Горе д.о.о.) су 14. септембра 2007. године потписале заједнички Споразум којим су се усагласиле око процената расподеле наплаћених рутних накнада у 2007. години, а у складу са претходно усвојеном трошковном основом на техничким преговорима.

Механизам наплате рутних накнада подразумева да CRCO EUROCONTROL врши фактурисање и наплату рутних накнада од стране авио-компанија, те их сходно претходно утврђеним процентима расподеле уплаћује на рачуне институција, при чему се за плаћање контрибуције за чланство Републике Србије и Републике Црне Горе у EUROCONTROL примењује принцип директне наплате од стране CRCO EUROCONTROL из наплаћених рутних накнада (квартално).

На састанку Проширеног одбора за рутне накнаде CRCO-EUROCONTROL 2009. године одређена је висина јединице рутне накнаде за коришћење услуга обезбеђења ваздушног саобраћаја у ваздушном простору Републике Србије и Републике Црне Горе – Област информисања у лету Београд (FIR Београд) од 39,21EUR.

Људски ресурси у Директорату

Људским ресурсима у Директорату цивилног ваздухопловства придаје се посебан значај. Квалитет Диртектората јесу управо људски ресурси - образовани, стручни и професионални.

Директорат спроводи дугорочне циљеве из области управљања људским ресурсима и планирања радне снаге, пријема и запошљавања, унапређења организационих процеса, редовне едукације запослених, програма напредовања и оцењивања успешности, безбедности и здравља на раду, социјалног програма као и међународну сарадњу у циљу подизања квалитета људских ресурса у погледу

У Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије у 2009. години на неодређено време запослено је 120 људи.

Структура запослених према радном стажу

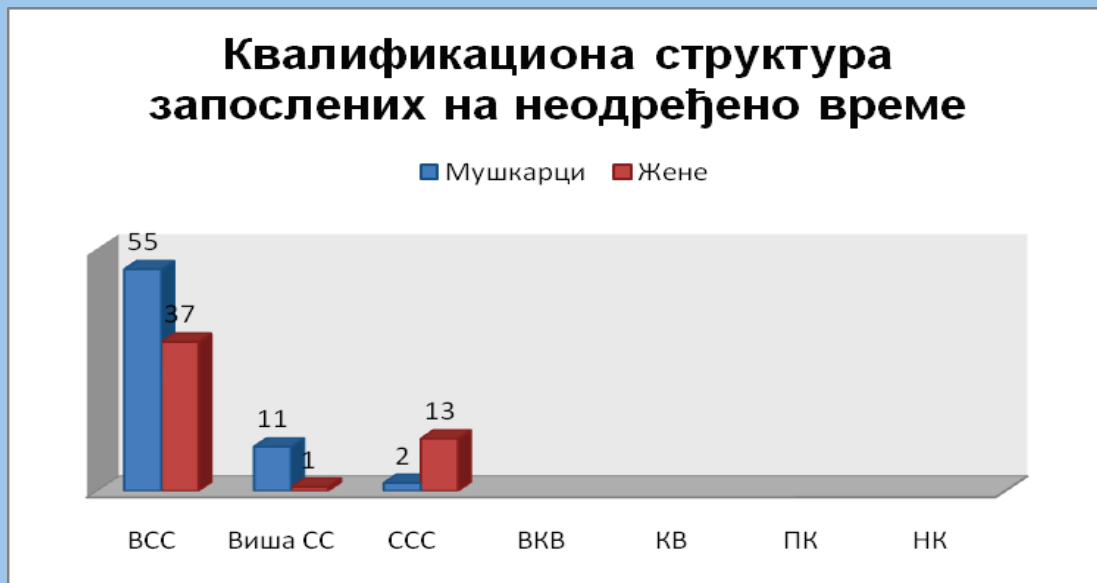
У ДЦВ РС, на неодређено време, има 17 запослених до 5 година радног стажа, 36 запослених од 5 до 15 година радног стажа, 26 запослених од 15 до 25 година радног стажа, 25 запослених од 25 до 35 година радног стажа и 16 запослених преко 35 година радног стажа.

. Структура запослених на неодређено време према радном стажу

Квалификациона структура запослених

Квалификациона структура запослених на неодређено време је следећа:
55 мушкараца и 37 жена има ВСС, 11 мушкараца и 1 жена има Вишу СС и 2 мушкараца и 13 жена има ССС.

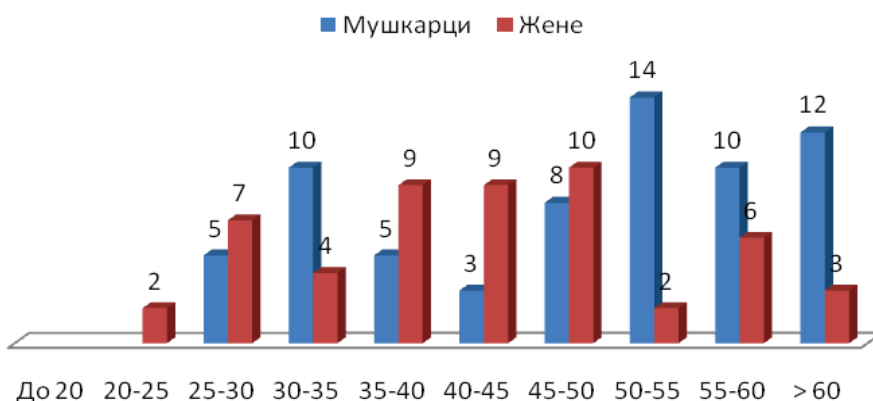
Квалификациона структура запослених на неодређено време

Старосна структура

Старосна структура запослених на неодређено време у Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије је следећа:

- 20 до 25 година старости запослене су 2 жене,
- 25 до 30 година старости запослено је 5 мушкараца и 7 жена,
- 30 до 35 година старости запослено је 10 мушкараца и 4 жене,
- 35 до 40 година старости запослено је 5 мушкараца и 9 жена,
- 40 до 45 година старости запослено је 3 мушкараца и 9 жена,
- 45 до 50 година старости запослено је 8 мушкараца и 10 жена,
- 50 до 55 година старости запослено је 14 мушкараца и 2 жене,
- 55 до 60 година старости запослено је 10 мушкараца и 6 жена и
- преко 60 година старости запослено је 12 мушкараца и 3 жене.

Старосна структура запослених на неодређено време

Старосна структура запослених на неодређено време

Обука и усавршавање кадрова

Цивилно ваздухопловство у Србији се перманентно развија и усавршава. Такав убрзани развој захтева да кадрови који раде у ваздухопловству буду на извору информација односно да се усавршавају, прате светска достигнућа како би успешно могли да их примене и на тај начин обаве веома сложене послове.

Директорат велику пажњу посвећује усавршавању кадрова ДЦВ.

Током 2009. године запослени у Директорату су прошли различите програме обуке од којих су најзначајнији:

- 1) ИСАО Правни семинар
- 2) Обука у Јединици за спровођење свеобухватне реформе прописа
- 3) Радионица у вези побољшања квалитета података и комуникације између извора података и Службе ваздухопловног информисања
- 4) COM Data Ground Data Networks in Aviation
- 5) Курс Data processing system – Data processing chain у IANS (Луксембург)
- 6) Радионица „Унапређење квалитета ваздухопловних података“
- 7) Курс ICAO Doc 8168 PANS-OPS, део 1. и 2
- 8) ICAO State Safety Programme Implementation Course
- 9) Курс IATA ISAGO Auditor Training Course
- 10) Курс GNSS

- 11) Семинар Таіех –а „Израда стратешких карата буке и акционих планова заштите од буке“
- 12) Курс ЈАА у вези SAFA
- 13) Курс ЈАА „European Aviation Regulations“
- 14) Семинар „Support for Implementing of the ECAA Agreement in Western Balkans, Legal Workshop“
- 15) Курс из CARDS програма – on Job Training у вези АОС и PART M
- 16) Курс „Auditing of Maintenance Organisation“
- 17) Kurs JAA- Quality Management – Principle &Practice in Aviation Environment
- 18) Курс ЈАТ-а – Operator’s Conversation Course
- 19) Радионица EUROCONTROL-а о сертификацији
- 20) Workhsop on MET Support to ATM
- 21) Eurocontrol’s workhop of LSSIP
- 22) Курс – Национали одитор/инспектор из области безбедности цивилног ваздухопловства
- 23) Семинар „Cargo Security“
- 24) Курс „X-ray Operators“ у оквиру пројекта CARDS на аеродрому „Никола Тесла“
- 25) Курс SAFA-AUDIT
- 26) Курс у Амстердаму „JAR-FSTD A“
- 27) Курс Примена Data link-а у Европи
- 28) Курс – самостално управљање моторним возилом/опремом по маневарским површинама и платформи аеродрома Никола Тесла
- 29) Basic Training in Aviation Medicine у European School of Aviation Medicine (EUSAM)
- 30) Уводни курс за инспекторе
- 31) Курс Part 145
- 32) семинар EASA Legal Workshop – разматрање правних аспеката примене европских прописа у законодавствима држава ван Европске уније
- 33) Курс о софтверу за архивирање и обраду догађаја у ваздухопловству (SAF TOOLS)
- 34) Семинар о електронском пословању државне управе
- 35) Међународна ICT конференција и симпозијум YU INFO 2009
- 36) Семинар из области заштите мреже на Cisco платформи
- 37) Семинар „Искуства у примени Enterprise Web технологија“ на IBM платформи
- 38) Девета интернационална конференција и изложба Technobank: Cards&Payments, ICT, Risk, Business Intelligence, Security
- 39) Учешће на научно-стручном скупу "Информатика 2009. – нови трендови у развоју информационих система"
- 40) Конференција "Партнерство у Седмом оквирном програму (FP7), тематска област ИКТ

- 41) Обука "Управљање ИТ пројектима" у организацији YU Build_a и USAID (Пројекат за развој конкурентности
- 42) Конгрес „JISA“ у Херег Новом и форум „SEFICT“ у Дубровнику.
- 43) Курс: Training of relevant staff on Safety Occurrence Reporting and ECCAIRS operations
- 44) Курс „Оспособљеност за безбедан и здрав рад“
- 45) Курс из области заштите од буке
- 46) Семинар „Актуелни проблеми безбедности и здравља на раду у Србији“
- 47) Саветовање на тему састављања годишњих рачуна
- 48) 10. семинар из области финансија – рачуноводства
- 49) Семинар о примени новог закона о јавним набавкама
- 50) Саветовање на тему Нови порекси и други прописи
- 51) 40. симпозијум Савеза рачуновођа и ревизора Србије...

Библиотека

Библиотека ДЦВ-а пружа могућност коришћења око 3000 библиотечких јединица искључиво стручне литературе међународних ваздухопловних организација. Основни фонд чине публикације ИКАО-а (Међународне организације за цивилно ваздухопловство) са својим приручницима, стандардима, процедурама и конвенцијама (од којих је најзначајнија Чикашка конвенција) са припадајућим анексима и циркуларима који студиозно обрађују специјализовано-техничку тематику. Библиотека садржи и извештаје и записнике са седница комисија, савета и скупштина ИКАО-а. Своју библиотечко-информациону делатност Библиотека обавља електронским обавештавањем о државним писмима (тзв. Стејт летерсима) као и о било којој промени амандмана, саплемената, адендума и коригендума.

Корисници Библиотеке су запослени у ДЦВ.

Архивски део фонда чине документа ЈАА (Заједничких ваздухопловних власти Европе) Administrative and Guidance Material и Joint Aviation Requirements. Каталоге ових публикација можете погледати на:

www.icao.int и www.ihserc.com

Односи с јавношћу

У години за нама били смо отворени и брзи у достављању информација о раду ДЦВ, како за јавност Србије тако и за све заинтересоване ван наших простора.

Трудили смо се да о свему новом што се дешава у Директорату на време обавестимо наше кориснике (ваздухопловно особље, авио компаније, запослене на аеродромима, власнике летелица...) како би били упућени у промене које се дешавају у српском цивилном ваздухопловству, нарочито у процесу стандардизације. Домаћу и страну јавност информисали смо истинито и правовремено о свим актуелностима користећи нашу интернет презентацију, путем електронских и штампаних медија и у директним контактима.

У претходном периоду посао је обухватао следеће активности:

- представљање истините слике о раду ДЦВ
- унапређење већ стеченог поверења у земљи и ван ње
- константна комуникација са нашим корисницима
- комуникација са новинарима електронских и штампаних медија
- уређивање сајта и његово унапређивање
- комуникација са ресорним министарством и Владом Србије
- комуникација са Повереником за информације од јавног значаја
- одговарања на питања шире јавности у складу са Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја
- комуникација са међународним ваздухопловним организацијама
- припремање информатора о раду ДЦВ 2007- 2008

Најчешће постављана питања наших домаћих и страних корисника односила су се на начин продужавања и признавања летачких и нелетачких дозвола ван граница Србије, регистравање појединих категорија летелица, условима стицања дозволе пилота авиона, добијања дозволе за летове из Србије и многа друга.

Информације од важности за ширу јавност објављивали смо у медијима и на сајту ДЦВ. Није било ни једне теме о којој нисмо желели да разговарамо са новинарима. Најчешће заступљене теме у медијима из области деловања Директората цивилног ваздухопловства биле су: функционисање чартер саобраћаја, авио такси саобраћај, финансирање ДЦВ, стране авио компаније у Србији, долазак нискобуџетник авио компанија на наше тржиште и многе друге.

Успостављена је одлична сарадња са службом за комуникације Европске агенције за сигурност ваздушне пловидбе (EASA) која се огледала у размени информација. Такође, од значаја су и редовни контакти са одељењима за информисање других ваздухопловних власти Европе, нарочито онима из окружења.

О нашем раду јавност је подробно била информисана захваљујући великом интересовању домаћих и страних медија за српско цивилно ваздухопловство.

Током протекле године у домаћим штампаним медијима објављено је преко 200 текстова о раду ДЦВ, док је у електронским медијима (у гостовањима у оквиру информативних емисија, директним укључењима у програм и на основу изјава) емитовано преко 50 рубрика о Директорату. Присуство ДЦВ у медијима у 2009 години је за 35 % веће у односу на 2008. годину. Разлог томе је чињеница да смо у прошлој години имали више значајних информација које је требало саопштити јавности као и то да су домаћи и страни медији били заинтересовани за многе активности ваздухопловних власти Србије.

Желимо да и убудуће будемо доступни 24 часа, спремни да корисницима наших услуга правовременим достављањем информација помогнемо, посаветујемо их и омогућимо им да у сваком тренутку буду упознати са својим правима, обавезама, брзином и начином реализације послова у Директорату.

Настојаћемо да и даље кроз рад популаришемо цивилну авијацију а Директорат представимо домаћој и страниј јавности као модерну, професионалну и одговорну ваздухопловну власт Србије.

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије

Булевар Зорана Ћинђића 144

Нови Београд

Србија